

1 Innehåll

Om strategirapporten – syfte och upplägg	3
1 Sidas bedömning av strategigenomförandet – en sammanfattning	5
2 Översikt av strategisammanhanget	7
2.1 Förändringar i strategisammanhanget	8
2.2 Sveriges roll i strategisammanhanget	9
2.3 Synergier med andra svenska strategier och aktörer	10
3 Resultatredovisning	10
Sidas bidrag till förändring på strateginivå	11
3.1 Ökad ekonomisk integrering med EU och marknadsekonomisk utveckling	11
3.1.1 Mål 1. Stärkt kapacitet hos institutioner för fortsatt ek. integration med EU	11
3.1.2 Mål 2: Konkurrenskraftiga små och medelstora företag som utgör en större del av ekonomin	11
3.2 Stärkt demokrati, ökad respekt för mänskliga rättigheter och mer utvecklad rättsstat	12
3.2.1 Mål 3: En mer effektiv offentlig förvaltning med stärkt administrativ kapacitet att genomföra reformer för EU-närmandet	12
3.2.2 Mål 4: Offentliga tjänster levereras av bättre kvalitet, utifrån principer om icke-diskriminering och lika rättigheter och med minskad korruption	13
3.2.3 Mål 5. Ett mer effektivt rättsväsende, som i högre utsträckning garanterar rätten till en rättvis rättegång, i enlighet med europeisk standard	14
3.2.4 Mål 6. Minskat könsrelaterat våld, hatbrott och människohandel	14
3.2.5 Mål 7. En mer demokratisk och effektiv poliskår	14
3.2.6 Mål 8: Ett mer pluralistiskt civilt samhälle inklusive politiska partier med stärkt folklig förankring	14
3.2.7 Mål 9: Förbättrade förutsättningar för demokratiskt ansvarsutkrävande och deltagande i politiska processer inklusive främjande av fria val	15
3.2.8 Mål 10. Friare och mer oberoende media	16

3.2.9 Mål 11: Att partnerländerna i högre grad uppfyller internationella och nationella åtaganden för mänskliga rättigheter, jämställdhet (inklusive EU:s strategi för jämställdhet), och icke-diskriminering	16
3.2.10 Mål 12: Kvinnor och män har i högre utsträckning samma makt att forma sina liv .	17
3.2.11 Mål 13: Ökat förtroende och försoning mellan parterna i och mellan länderna	17
3.3 Förbättrad miljö och begränsad klimatpåverkan och stärkt motståndskraft mot miljöpåverkan och klimatförändringar	18
3.3.1 Mål 14. Att partnerländerna i högre grad uppfyller EU:s regelverk och internationella överenskommelser för miljö, klimat och energi	18
3.3.2 Mål 15: Stärkt miljömässigt ansvarstagande hos allmänhet, näringsliv och civilsamhälle	18
3.3.3 Mål 16: Mer hållbar samhällsservice inom områden som vatten och avlopp, avfallshantering, energieffektivisering och förnybar energi	19
4 Implikationer	20

Om strategirapporten – syfte och upplägg

Syftet med strategirapporten är rapportera Sidas strategigenomförande till UD. Strategirapporten tjänar som underlag till vårsamråden med Utrikesdepartementet (UD) samt till Regeringskansliets (RK) resultatrapportering. Sida är avsändare och UD är målgrupp för och mottagare av strategirapporten.

Vid sidan av strategirapporten redovisar Sida sin verksamhet till regeringen genom årsredovisningen. Denna inkluderar redovisning från strategigenomförandet på en övergripande nivå per strategi. Strategirapporten går djupare och redogör för strategigenomförandet per strategimål för varje strategi och drar även framåtblickande slutsatser.

Strategirapporten är utformad i enlighet med regeringens riktlinjer för strategier. Strategirapporten ska redovisa, analysera och bedöma resultaten av strategigenomförandet i förhållande till angivna strategimål¹ samt redogöra för implikationer för det fortsatta strategigenomförandet. Vid behov ska rapporten redovisa förändringar i förutsättningarna för genomförandet. Det finns tre typer av strategirapporter: Strategirapport år 1, årlig strategirapport och fördjupad strategirapport.

1. **Strategirapport år 1** skrivs för strategiperiodens första år efter genomförd operationalisering. Rapporten sammanfattar slutsatser och redovisar resultat från genomförandet av föregående strategi (i de fall det finns en tidigare strategi). Denna strategirapport redogör även för den förändringsteori som ligger till grund för Sidas stöd inom strategin, centrala överväganden samt hur verksamheten ska genomföras och följas upp under strategiperioden.
2. **Den årliga strategirapporten** skrivs för de år då varken en fördjupad översyn eller operationalisering genomförts.
3. **Den fördjupade strategirapporten** skrivs näst sista året av strategin efter att en fördjupad översyn genomförts. Rapporten redogör för slutsatserna från den fördjupade översyn av strategi-genomförandet som sker en gång per strategi. Den fördjupade strategirapporten ska sammanfatta genomförandet av hela strategin hittills² (bl.a. analys av resultat per strategimål) samt ge tydliga rekommendationer inför kommande strategiperiod. Den fördjupade strategirapporten utgör Sidas huvudtillfälle att lämna rekommendationer till regeringens anvisningar inför ny strategi.

Strategirapporten är en lägesuppdatering av strategigenomförandet och bedömer resultat sedan den senaste strategirapporten. Strategirapporten bygger på det underlag som finns tillgängligt vid tillfället för strategirapportens framtagande (t.ex. rapportering, reserapporter, studier, utvärderingar, analyser och anteckningar från partnermöten).

Kapitel 1 sammanfattar Sidas bedömning av strategigenomförandet per strategimål. **Kapitel 2** ger en översikt av strategisammanhanget och beskriver den kontext (tematisk/geografisk) i vilken strategin genomförs. **Kapitel 3** redovisar resultat från strategigenomförandet. **Kapitel 4** redogör för eventuella implikationer för det fortsatta strategigenomförandet som behöver lyftas till UD.

¹ I de tidigare resultatstrategierna används begreppet *resultat*. Denna mall använder genomgående begreppet *strategimål* i linje med nya riktlinjer för strategier. I resultatstrategierna är resultaten klustrade kring *resultatområden*. Mallen använder dock genomgående begreppet *stödområde*.

² Dvs. från strategins början fram till 15/3.

”**Trafikljusen**” är Sidas viktigaste signalsystem för att följa hur det går i strategigenomförandet. En bedömning görs för varje strategimål och ger en snabb överblick av nuläget. Bedömningen och motiveringen till denna utgör narrativet i resultatredovisningen (kapitel 3) i strategirapporten. I strategirapporten bedöms två aspekter:

1. **Utveckling mot strategimålet:** Strategimålen anger vad Sidas arbete ska bidra till under en angiven strategiperiod och utgör den huvudsakliga styrningen i strategigenomförandet. Trafikljusbedömning för *utveckling mot strategimålet* används för att få en snabb uppfattning om utvecklingstrender inom de målområden i kontexter där Sida är aktiv. Sidas insatser kan vara med och påverka utvecklingstrender inom de områden där vi är aktiva, men det handlar ofta om större komplexa och långsiktiga förändringar på nationell, regional och/eller global nivå, där ett stort antal faktorer utanför Sidas kontroll inverkar på utvecklingen i kontexten. Trafikljusbedömningen och färgsättningen motiveras och beläggs utifrån tillgänglig statistik, källor eller rapporter.

Bedömning av utvecklingstrender i kontexten i förhållande till **strategimålen**:

- Grön:** Utvecklingen går framåt
- Gul:** Utvecklingen går delvis framåt eller delvis bakåt
- Röd:** Utvecklingen går bakåt

2. **Portföljens relevans:** Sidas strävan är att sätta samman och upprätthålla en relevant och väl avvägd portfölj i förhållande till utvecklingsutmaningar i respektive strategikontext, strategins mål och Sidas ambitioner avseende förväntade förändringar och resultat. *Portföljens relevans*, dvs. om Sida har satt samman en väl avvägd portfölj av insatser och aktiviteter som bedöms bidra till förändring i linje med strategimålet.

Sida måste löpande justera sin förändringsteori och portfölj utifrån olika aspekter:

- (i) föränderlig kontext och sammanhang, (ii) efter den styrning som myndigheten får och (iii) beroende på om aktiviteter inte gett eller förväntas ge resultat. Trafikljusbedömningen och färgsättningen av detta trafikljus beaktar och utgår från dessa aspekter.

Bedömning av **portföljens relevans**:

- Grön:** Portföljen är relevant
- Gul:** Portföljen är delvis relevant
- Röd:** Portföljen är inte relevant

1 Sidas bedömning av strategigenomförandet – en sammanfattning

Strategin för Reformsamarbete med Östeuropa, Västra Balkan och Turkiet omfattar totalt 11 bilaterala (Albanien, Armenien, Belarus, Bosnien-Herzegovina, Georgien, Kosovo, Moldavien, Nordmakedonien, Serbien, Turkiet och Ukraina) och ett regionalt fönster. Inom strategin finns totalt tre stödområden och 16 mål. Varje landfönster arbetar mot alla eller ett urval av målen och har en separat årlig rapportering till UD och dessutom finns en rapportering som täcker det regionala samarbetet. Föreliggande rapport täcker således endast det bilaterala fönstret för Kosovo. Strategin gällde ursprungligen för perioden 2014-2020, men har förlängts tom 2021.

Det övergripande målet med samarbetet är att bidra till Kosovos fortsatta EU-närmande och att förbättra levnadsstandarden och minska fattigdomen i landet.

Reformsamarbetet med Kosovo är starkt förankrat i strategins tre stödområden, och inriktar sig på offentliga institutioner och reformer, stöd till civilsamhället, mänskliga rättigheter och jämställdhet samt ekonomisk och miljömässigt hållbar utveckling. En ansevärd del av portföljen är fortfarande fokuserad på offentliga reformer och institutionell utveckling, som Sidas snart avslutade institutionella stöd till premiärministerns kansli (Office of the Prime Minister, OPM)³ och det pågående stödet till Myndigheten för jämställdhet (Agency for Gender Equality, AGE).⁴ Sidas stöd syftar till att stärka partnerinstitutionerna och därmed lägga en grund för långsiktigt hållbara resultat.

Trots att de flesta av portföljens insatser utvecklas väl, och bidrar till måluppfyllelsen, finns en ökad övergripande stagnation av reformer på ett nationellt plan. Detta i kombination med ständiga regeringsskiftet har lett till att Sida lagt ökat fokus på kommunal samhällsstyrning, bland annat genom stöd till DEMOS, som syftar till att stärka kommunal administration och kapacitet samt genom ett nytecknat avtal med Kosovos kommunförbund (Association of Kosovo Municipalities, AKM)⁵ om att utbilda tjänstemän på kommunal nivå. Det gradvisa skiftet från den nationella till den lokala nivån ligger i linje med slutsatserna från ambassadens multidimensionella fattigdomsanalys (MDPA) från 2017 och kommer också att öka Sidas fokus på de mest fattiga och utsatta grupperna i samhället.

Covid-19 har haft stor politisk, social och ekonomisk påverkan på Kosovo med ökad politisk turbulens och polarisering samt försämrad ekonomi som följd. Sida har som en följd av detta utvecklat arbetet med stöd till små och medelstora företag genom att förlänga en garantiinsats. Dessutom har insatsportföljen på området mänskliga rättigheter reviderats och omvärderats med det uttryckliga målet att förnya Sidas satsning på mänskliga rättigheter i Kosovo. Bland de områden som har identifierats innefattas ekonomiska och sociala rättigheter, bland annat med fokus på arbetsrätt och omsorg. Sida har med bakgrund av detta påbörjat en insats med UNOPS⁶ för att stärka kapaciteten hos institutioner gällande arbetsrätt och arbetsplats säkerhet med särskilt fokus på kvinnor och utsatta grupper, vars relevans har ökat ytterligare i samband med pandemin.

Sidas ökade fokus på ett konfliktperspektiv har under hela rapporteringsperioden bestått av dialog med partner inom existerande insatser, snarare än genom ett ökat antal riktade insatser. Dialogen har resulterat i ökat fokus samt förbättrad rapportering av konfliktperspektivet. Detta har visat sig vara

³ 55020195 Improving Policy Development in Kosovo

⁴ 55020175 Institutional Support to the Agency for Gender Equality in Kosovo 2015-2020

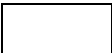
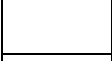
⁵ 13511 Support to Association of Kosovo Municipalities-AKM

⁶ 13911 Program on promotion of occupational safety and health UNOPS

avgörande för att Sverige kan anpassa sig till den kontextuella utvecklingen, inte minst i den norra delen av Kosovo där pågående insatser försvåras av den låsta politiska situationen. Exempel på insatser med ett starkt fokus på konfliktperspektivet är Kulturarv utan gränser (CHwB)⁷ samt UN Habitat⁸ som har fortsatt relevans i försoningsarbete och integrering av olika samhällsgrupper i Kosovo. Hållbart och flexibelt stöd till aktörer i denna region, såväl institutionellt som till civilsamhället, har varit och kommer att förbli avgörande för stabilitet och utveckling.

Miljöfrågor står inte högt på den politiska dagordningen i Kosovo, då dessa överskuggas av frågor relaterade till arbetslöshet och ekonomisk utveckling. Denna generella inställning kommer troligtvis inte att förändras i närtid på grund av de negativa ekonomiska och arbetsmarknadsmässiga effekterna från pandemin. Sida fortsätter att vara en av de viktigaste givarna på miljöområdet och stödet syftar till att bättre anpassa Kosovo till EU:s regelverk samt förbättra genomförandet av miljölagstiftningen och -förvaltningen. Bland annat har en insats med Naturvårdsverket med fokus på kapacitetsstöd till den motsvarande kosovanska myndigheten för att öka tillsynskapaciteten påbörjats under rapporteringsperioden.

Givarsamordningen i Kosovo har förbättrats under de senaste åren. Sida har under rapporteringsperioden ökat samarbetet med EU-kontoret i Kosovo och fortsatt försökt stärka dialog och samordning, men nivån av samarbete mellan EU och medlemsstater lämnar fortfarande en del att önska. Sida har ett tydligt mervärde i givarkontexten särskilt på jämställdhetsområdet. Sida har därtill ett i kontexten omfattande och viktigt fokus på rättighets- och fattigdomsperspektiven som andra givare ofta saknar. Sverige har genom den pågående EU-delegeringen med SCB stärkt samarbetet med EU. Ett avsiktsbeslut för ytterligare EU-delegering med fokus på lokal förvaltning genom DEMOS fattades den 15 februari 2021. Insatsportföljen bedöms vara fortsatt relevant och bidrar till strategigenomförandet, men den politiska turbulensen i landet har komplicerat samarbetet med ministerier och myndigheter. För att svara på pandemins kort- och långsiktiga effekter har anpassningar av portföljen gjorts och kommer att fortsätta att göras för att uppnå en högre grad av strategisk målsättning.

	Mål ⁹	Portfölj ¹⁰
Stödområde 1: Ökad ekonomisk integrering med EU och marknadsekonomisk utveckling		
1. (VBT) Stärkt kapacitet hos institutioner för fortsatt ek. integration med EU		
2. Konkurrenskraftiga små och medelstora företag		
Stödområde 2: Stärkt demokrati, ökad respekt för mänskliga rättigheter och mer utvecklad rättsstat		
3. En mer effektiv offentlig förvaltning med starkt administrativ kapacitet		
4. Offentliga tjänster levereras av bättre kvalitet och minskad korruption		
5. Ett mer effektivt rättsväsende i enlighet med europeisk standard		
6. Minskat könsrelaterat våld, hatbrott och människohandel		

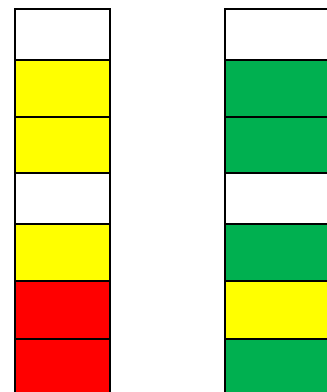
⁷ 55140003 Cultural Heritage without Borders Kosovo 2016-2021

⁸ 10850 Inclusive Development in Northern Kosovo 2017-2020

⁹ Bedömning av utvecklingen i kontexten i förhållande till **strategimålen**: Grön: Utvecklingen går framåt; Gul: Utvecklingen går delvis framåt eller delvis bakåt; Röd: Utvecklingen går bakåt.

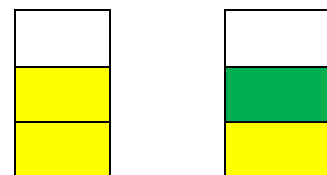
¹⁰ Bedömning av **portföljens relevans**: Grön: Portföljen är relevant; Gul: Portföljen är delvis relevant; Röd: Portföljen är inte relevant.

7. En mer demokratisk och effektiv poliskår
8. Ett mer pluralistiskt civilt samhälle
9. Förbättrade förutsättningar för demokratiskt ansvarsutkrävande och deltagande
10. Friare och mer oberoende media
11. Åtaganden för mänskliga rättigheter, jämställdhet och icke-diskriminering
12. Kvinnor och män har i högre utsträckning samma makt att utforma sina liv
13. Ökat förtroende och försoning mellan parterna i och mellan länderna

Stödområde 3: Förbättrad miljö och begränsad klimatpåverkan och stärkt motståndskraft mot miljöpåverkan och klimatförändringar

14. EU:s regelverk och int. överenskommelser för miljö, klimat och energi
15. Stärkt miljömässigt ansvarstagande hos allmänhet, näringsliv och civilsamhälle
16. Mer hållbar samhällsservice som vatten och avlopp, avfallshantering, energi

2 Översikt av strategisammanhanget

Totalt strategibelopp: 8 922 MSEK ¹¹	Utbetalat belopp hittills: 9 072 MSEK varav 633 MSEK i Kosovo	Antal insatser 2020: 23 varav 1 garanti
---	---	---

Kosovo är en ung stat som firade 13 års självständighet i februari 2021. Statsbyggnadsprocessen pågår med betydande stöd från det internationella samfundet, särskilt EU och USA. Tyvärr har politisk instabilitet och bristande politisk vilja under de senaste åren lett till bristande förmåga att fatta beslut om nödvändiga reformer. Undertecknandet av stabiliserings- och associeringsavtalet (SAA) med EU 2015 var ett viktigt steg i utvecklingen, men genomförandet har bromsats av begränsad kapacitet och politiska motsättningar.

Kosovo är det enda landet på västra Balkan som inte åtnjuter viseringsfrihet till EU, vilket skapar isolering, en känsla av icke-inkludering och fortsatt frustration bland befolkningen, särskilt ungdomar. Fem EU-medlemsländer¹² har fortfarande inte erkänt Kosovo som en självständig stat och de begränsade möjligheterna för kosovanska medborgare att röra sig fritt in i och ut ur EU har en direkt inverkan på ekonomisk utveckling och olika former av valmöjligheter för befolkningen. Kosovos befolkning är likväl mycket väst/EU-tillvänd och särskilt unga har ett tydligt europeiskt perspektiv.

En svag rättsstat kombinerat med den generella uppfattningen om utbredd korruption utgör ytterligare grundorsaker till utvecklingen i Kosovo. Korruption är, tillsammans med fattigdom och arbetslöshet, en av de tre viktigaste utmaningarna för utveckling i landet.¹³ Som icke FN-medlem begränsas Kosovos möjligheter att få medel och stöd från till exempel Global Environment Fund vilket leder till att Kosovo blir eftersatt i globala processer.

¹¹ Totalt strategibelopp för hela den regionala strategin

¹² Cypern, Grekland, Rumänien, Slovakien och Spanien.

¹³ UNDP Public Pulse XV, 2019, s.6.

Det civila samhället har stärkts under det senaste decenniet och deltar mer aktivt i den offentliga debatten. De flesta organisationer är dock fortfarande till stor del beroende av givarfinansiering och medlemsbaser är ofta otydliga. Det går att ifrågasätta vilka grupper organisationerna egentligen företräder, och de ses ofta som en förlängning av givarnas verksamhet snarare än som en reflektion av det faktiska civilsamhället.

Fattigdom och utsatthet i Kosovo är mångfacetterat och intersektionellt. Kosovo är ett patriarkalt och konservativt samhälle och trots adekvat lagstiftning om jämställdhet och lagar mot diskriminering är ojämlikheten hög, och diskriminering gentemot minoriteter samt utsatta grupper i samhället är fortfarande bestående. Höga nivåer av könsrelaterat våld, våld i hemmet och begränsad rättssäkerhet leder till osäkerhet bland stora grupper. Ungdomar i Kosovo är – på grund av hög arbetslöshet och begränsad arbetsrätt – resurssvaga och saknar ofta makt, röst och möjligheter. Äldre och funktionshindrade är ofta utsatta och förbises av en stor del av samhället.¹⁴

Statsbyggnadsprocessen påverkas negativt av de olösta frågorna till följd av konflikten med Serbien. Bristen på försoning är också tydlig i den höga grad av segregering mellan kosovoalbaner och kosovoserber och medan den serbiska minoriteten inte är mer resurssvag än sin kosovanska motsvarighet tack vare stöd från Belgrad, saknar de i högre grad möjligheter/intresse till deltagande i samhällsfrågor. Av politiska skäl hindras de också ofta att delta i det kosovanska politiska livet genom hot om indragna stöd eller avslutande av anställningar från Belgrads sida.

Utvecklingen av en fungerande marknadsekonomi är i ett tidigt skede i Kosovo. Vissa framsteg har gjorts, särskilt gällande stöd till exportorienterade företag, förbättring och implementering av avtalslagar samt ökad tillgång till kapitalmarknader. Några av Kosovos makroekonomiska indikatorer har utvecklats relativt väl, men ekonomin är framförallt baserad på remitteringar från diasporan, privat konsumtion och stora offentliga infrastrukturprojekt.

Landet brottas med regionens högsta nivå av arbetslöshet (24,6 procent)¹⁵ och har den största skillnaden mellan kvinnor och mäns deltagande i arbetskraften (nästan 50 procentenheter).¹⁶ En sund finanspolitik undermineras av politiskt motiverade öknings av offentliga utgifter, särskilt gällande löner och social service för specifika grupper. Kosovo har en stor negativ handelsbalans och arbetskraftsdeltagandet är lågt, särskilt bland kvinnor och ungdomar.

Kosovo står inför allvarliga miljöutmaningar relaterade till luft-, vatten- och markföroreningar, hotad biologisk mångfald och avskogning. Kostnaden för miljöförstörelsen är hög och effekten av förändrat klimat har redan märkts av i regionen. Frågor relaterade till den höga arbetslösheten och efterfrågan på ekonomisk utveckling överskuggar för närvarande politiken för en hållbar miljö.

2.1 Förändringar i strategisammanhanget

Perioden sedan den senaste strategirapporten har framförallt präglats av pandemin och politisk turbulens med ett flertal regeringsbyten som följd. Efter parlamentsvalet i oktober 2019 formades en koalitionsregering i februari 2020 mellan valets främsta vinnare, det vänsterinriktade LVV, och liberalkonservativa LDK, med LVVs Albin Kurti som premiärminister. Denna regering föll dock efter mindre än två månader då LDK valde att ingå koalition med två andra partier. Den nya regeringen

¹⁴ Sida Kosovo, Multidimensional Poverty Analysis, 2018

¹⁵ IMF Executive Board Concludes 2020 Article IV Consultation with the Republic of Kosovo

¹⁶ World Bank Group, Western Balkans Regular Economic Report, Fall 2019, s.9 och s.12.

hade mycket svagt parlamentariskt stöd, vilket blev särskilt tydligt då ett stödpaket kopplat till pandemins ekonomiska effekter röstades igenom först på det sjunde försöket fem månader efter att det presenterats för parlamentet för första gången. Under 2020 genomförde USA en diplomatisk offensiv med fokus på ekonomiskt stöd och investeringar för att förmå Kosovo och Serbien att närma sig varandra. Initiativet kulminerade i ett möte mellan Kosovos premiärminister och Serbiens president i Washington DC i september. Ur ett EU-perspektiv är det oklart hur detta parallella initiativ påverkar ett EU-närmande för de båda länderna.

Ett utslag från konstitutionsdomstolen i december 2020 ogiltigförklarade regeringen och ledde till extraval i februari 2021 där LVV och Albin Kurti vann en jordskredsseger med 48 procent av rösterna. Valdeltagandet var det högsta sedan 2004 och 60 procent av de kvinnliga väljarna röstade på LVV. Den omfattande väljarströmmen från de etablerade partierna till LVV är en tydlig signal om att väljarkåren vill se ett nytt politiskt ledarskap och högst på agendan står jobbskapande och kampen mot korruption. Valet av Albin Kurti som premiärminister väntas innebära en mer reforminriktad och ideologisk politik. Samtidigt utgör Kurti en mindre följsam partner för internationella aktörer som EU, vilket eventuellt kan leda till ökad friktion i samarbetet. I juni 2020 kallades Kosovos president Hashim Thaci till specialistdomstolen i Haag där han i oktober åtalades för krigsbrott. I samband med detta avgick Thaci och en av den tillträdande regeringens första utmaningar blir att tillsätta en ny president.

Kosovos pandemihantering har komplicerats av att regeringen varit svag och inte lyckats samarbeta konstruktivt med parlamentet. Hälsovårdens kapacitet är låg och tilltron till myndigheter ofta begränsad. Smittspridningen var som högst i november och december 2020 och dödligheten ligger på drygt 800 personer per miljon invånare. BNP beräknas sjunka med 6 procent under 2020, men stiga igen med 4,5 procent 2021. Budgetunderskottet ökade kraftigt under 2020 till 7,7 procent från att ha legat mellan 2 och 3 procent föregående år. Som en följd kommer Kosovos statsskuld att växa, om än från relativt låga nivåer.¹⁷

2.2 Sveriges roll i strategisammanhanget

Tabell 1. Givarkontext

Biståndets totala andel av statsbudgeten utgör: 8,5% (2018)	Strategins andel av det totala biståndet utgör 6 % (2018)
Det finns ingen gemensam givarstrategi	EU:s IPA gäller 2021-2027
De fem största givarna är: EU, Tyskland, USA, Schweiz och Sverige,	Sverige är den femte största givaren. Av EU:s medlemsstater är Sverige den andra största givaren.
EU-delegerat samarbete: 5 585 000 SEK är mottagna från EU-kommissionen under perioden 2019-2023 inom stödområdet en mer effektiv offentlig förvaltning med stärkt administrativ kapacitet att genomföra reformer för EU-närmandet.	

Givarkoordineringen har inte fungerat bra på flera år, även om nya initiativ togs av den avgående regeringen att centralisera koordineringen via premiärministerns kansli. Det är än så länge oklart hur den tillträdande regeringen kommer att hantera givarkoordinering. ODA förblir högt och statsförvaltning och stärkandet av rättsstaten är den största sektorn för givarstöd. EU har avsevärt förbättrat samordning med medlemsländerna och bjuder även in FN-organ och USAID till månatliga

¹⁷ IMF Executive Board Concludes 2020 Article IV Consultation with the Republic of Kosovo.

samordningsmöten. Sverige har fungerat som en katalysator för förbättrat samarbete mellan EU och FN-organ, med särskilt fokus på Agenda 2030.

Samarbete med svenska myndigheter anses vara ett effektivt sätt att uppnå målsättningarna i strategin och detta arbetssätt har vidareutvecklats under rapporteringsperioden. Sida har också stärkt sin position som en betydande givare inom lokal demokrati och samarbetar främst med den schweiziska biståndsmyndigheten på området. På jämställdhetsområdet är Sida den enda givaren med institutionellt stöd till den viktigaste offentliga institutionen – myndigheten för jämställdhet (Agency for Gender Equality, AGE). Detta i kombination med stöd till det civila samhället och en hög grad av jämställdhetsintegrering i hela portföljen gör Sida till en uppskattad aktör inom området. Den svenska ambassadens fortsatta fokus på jämställdhet och miljö skapar inflytande i dialogen med partner.

Sida fortsätter att vara en av få givare som erbjuder kärnstöd till civilsamhällesorganisationer, vilket stärker deras förmåga för strategisk planering och autonomi. Kärnstödet har därigenom gjort dessa organisationer till trovärdiga dialogpartner för myndigheter och offentliga institutioner. Tillsammans med EU fortsätter Sida att leda samordningen av stödet till det civila samhället.

2.3 Synergier med andra svenska strategier och aktörer

Ambassaden i Kosovo fortsätter att samarbeta och samordna med organisationer och aktörer som erhåller stöd från den regionala portföljen inom strategin. I kontakt med potentiella partner görs alltid bedömningen ifall planerade insatser lämpar sig bättre på regional nivå. I vissa fall har utfasning av bilaterala insatser skett för att ge plats åt ett mer strategiskt regionalt arbete med större möjligheter till bredare positiva resultat. Genom detta tankesätt minskar också risken för överlappning. Löpande och nära dialog sker med andra svenska ambassader i regionen, vilket är relevant för att bygga erfarenhet och kapacitet. Ett exempel på erfarenhetsutbyte inom insatser ambassader emellan är samarbetet med Skatteverket som har stött Kosovo i att införa fastighetsskatt.¹⁸ En liknande insats har nu lanserats i Albanien. Den nyligen beredda insatsen med Naturvårdsverket föregicks av diskussioner med övriga ambassader i regionen kring framgångsfaktorer i deras motsvarande insatser. Ambassaden ser dessutom synergier med strategin för kapacitetsutveckling, och fortsätter vårt aktiva engagemang och uppföljning av ITP. Det första bidraget med garantiinstrumentet lanserades 2017 och har visat sig framgångsrikt. Dialogen med enheten för Garantier och katalytisk utvecklingsfinansiering sker kontinuerligt. Under året har även löpande dialog med huvudkontoret och andra ambassader i regionen skett gällande ett flertal insatser som antingen har landfönster i Kosovo eller där ambassadens kunskap på annat sätt kan vara till nytta. Detta gäller bland annat arbetet inom marknadssystemsutveckling med Helvetas, UN Womens arbete med jämställdhetsbudgetering, UNICEF:s arbete med pandemins påverkan på ungdomar genom programmet Generation Unlimited samt OECD:s multidimensionella analys av länderna på västra Balkan.

3 Resultatredovisning

Portföljen innehåller klart flest insatser inom demokrati och mänskliga rättigheter. Detta beror dels på lång erfarenhet inom området och att Sida är en ansedd och betrodd partner som har ett starkt uttalat rättighetsperspektiv, dels på ambassadens fokus på synergier mellan stödområden, vilket innebär att många insatser levererar på mål inom minst två stödområden och att flera av dessa statistiskt räknas

¹⁸ 55020197 Property Tax System (ProTax 2)

till stödområde demokrati och mänskliga rättigheter. Stödområdet med fokus på ekonomisk utveckling är till medel räknat mycket liten, men garantin på 100 MSEK är inte inräknad.

Sidas bidrag till förändring på strateginivå

Stödområde	Utbetalt (MSEK)	Andel
Ökad ekonomisk integrering med EU och marknadsekonomisk utveckling (RA1)	6	5%
Stärkt demokrati, ökad respekt för mänskliga rättigheter och mer utvecklad rättsstat, med fokus på stärkt offentlig förvaltning och rättsväsende (RA2A)	35	32%
Stärkt demokrati, ökad respekt för mänskliga rättigheter och mer utvecklad rättsstat, med fokus på ökat åtnjutande av mänskliga rättigheter och stärkta möjligheter att utöva demokratiskt inflytande (RA2B)	54	49%
Förbättrad miljö och begränsad klimatpåverkan och stärkt motståndskraft mot miljöpåverkan och klimatförändringar (RA3)	16	14%
Total	111	100%

3.1 Ökad ekonomisk integrering med EU och marknadsekonomisk utveckling

3.1.1 Mål 1. Stärkt kapacitet hos institutioner för fortsatt ek. integration med EU

Strategimål

Portfölj

Inga insatser har ännu identifierats inom detta område där Sveriges stöd skulle ha ett mervärde.

3.1.2 Mål 2: Konkurrenskraftiga små och medelstora företag som utgör en större del av ekonomin

Strategimål

Under de senaste åren har reformerad lagstiftning bidragit till att minska hinder som hämmar tillgången till kredit med en positiv inverkan för den privata sektorn, då banker är bättre rustade att uppfylla säkerhetskrav och kunna sänka utlåningsräntan.¹⁹ Kosovos fortsatta arbete med att förbättra företagsklimatet närmar sig globala standarder inom affärsreglering. Beroendet av remitteringar och den utbredda informella ekonomin minskar emellertid incitamenten för formell sysselsättning. Pandemins negativa effekter på många småföretag har varit omfattande. Regeringen presenterade ett paket med 15 punkter för att hantera effekterna av pandemin redan i juli 2020²⁰, men ett modifierat förslag antogs inte förrän i december då parlamentet inte godkände regeringens tidigare förslag.

¹⁹ Ministry of Finance- ECONOMIC REFORM PROGRAMME 2019-2021- <https://mf.rks-gov.net/desk/inc/media/4FC9C8D0-8ADF-4DD1-97B8-BB2DD36150C3.pdf> Dated 31 January 2020

²⁰ <https://konsultimet.rks-gov.net/viewConsult.php?ConsultationID=40899>

Många reformer för att minska pandemins negativa ekonomiska effekter blev därför kraftigt försenade.

Portfölj

Portföljens fokus ligger på att stimulera ekonomin och skapa arbetstillfällen genom att stärka små och medelstora företag med ett starkt fokus på fattigdomsminskning. Portföljen har ett begränsat antal insatser men är betydande i form av mobiliserat kapital. Kosovos kredit- och garantifond (KCGF) utnyttjade Sida-garantin på 100 MSEK fullt ut under 2019. Investeringar i den privata sektorn, stödd av KCGF, har möjliggjort skapandet av cirka 6 000 nya jobb sedan dess etablering 2016.²¹ KCGF har stort förtroende hos regeringen och spelar en central roll i ambitionen att öka likviditeten på kapitalmarknaden; en viktig del i hanteringen av pandemins påverkan på ekonomin. På förfrågan från KCGF har ambassaden tillsammans med garantienheten utökat löptiden på garantin från 7 till 9 år.

Sida har tecknat ett nytt avtal för kärnstöd över fyra år med Innovation Center Kosovo (ICK) som arbetar med startups och inkubatorer. Under 2020 har yrkesutbildningar, workshops och andra aktiviteter för över 10 000 personer organiserats.²² ICK har genomfört en studie om hur pandemin påverkar startup-verksamhet och resultaten presenterades bland annat för regeringen. Dessutom ordnades ett hackathon, "Hack the Crisis", med fokus på vad IT-sektorn kan bidra med i hanteringen av pandemin. Detta har följts upp med stöd till vinnarna för att utveckla sina förslag ytterligare.²³

En ny marknadsutvecklingsinsats var tänkt att beredas under 2020, men under rådande omständigheter var möjligheterna begränsade. Dialog har inletts med Swisscontact för en beredning under 2021.

3.2 Stärkt demokrati, ökad respekt för mänskliga rättigheter och mer utvecklad rättsstat

3.2.1 Mål 3: En mer effektiv offentlig förvaltning med stärkt administrativ kapacitet att genomföra reformer för EU-närmandet

Strategimål

Reformering av Kosovos offentliga förvaltning för EU-integrering har visat vissa framsteg, men betydande utmaningar kvarstår vad det gäller implementering och samordning.²⁴ Viktiga åtaganden enligt European Reform Agenda (ERA) har uppnåtts, men reformeringen har avstannat de senaste åren och flera åtaganden har inte genomförts fullt ut ännu.²⁵ Kosovo är dessutom i färd med att byta regering för tredje gången på tolv månader med sammanslagningar och delningar av ministerier som följd, vilket lett till svårigheter för reformarbetet. Ministeriet som tidigare ansvarade för koordinering har avskaffats och det återstår att se hur den tillträdande regeringen kommer att sköta frågan.

Portfölj

²¹ KCGF Summary at Glance, Page 3, 2020-03-06

http://www.fondikgk.org/repository/docs/ENG_KCGF_2019_Summary_at_Glance_551556.pdf

²² 12391 Core support to Innovation Centre Kosovo. Direkt kommunikation med partner, narrativ årsrapport inkommer i slutet av mars 2021.

²³ ICK Newsletter January- June 2020; <https://ickosovo.com/news/post/growing-as-we-go>
12391 Core support to Innovation Centre Kosovo

²⁴ SIGMA Monitoring Report (2019) <<http://www.sigmaweb.org/publications/Monitoring-Report-2019-Kosovo.pdf>>

²⁵ Kosovo Report (2019) <<https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/sites/near/files/20190529-kosovo-report.pdf>>

Portföljen omfattar en kombination av partnerskap på central och lokal nivå. Tidigare samarbete mellan Statistiska Centralbyrån och Kosovos motsvarande statistikmyndighet (KAS) utvecklades för att utöver tekniskt stöd även inkludera förvaltning och organisationsutveckling. Programmet, som är EU-delegerat, startade i maj 2019. Insatsen har dels stärkt ambassadens samarbete med EU, dels lyft frågan om behovet av solid statistik som grund för förvaltningsreformer.²⁶ Trots en svårare arbetssituation i och med covid-19 har KAS för första gången publicerat statistik om inkomst och levnadsvillkor (SILC). Genom samarbete med Skatteverket stärks Kosovos myndighet för fastighetsskatt kontinuerligt och intäkterna från fastighetsskatt har ökat stadigt under insatsens gång. Effekterna från pandemin gjorde dock att intäkterna under 2020 sjönk som en följd av att många inbetalningar försenades och en del efterskänkningar gjordes.²⁷

Stödet till premiärministerns kansli (OPM) har lett till ökad effektivitet och enhetlighet i beredningsprocesser för lagförslag vid flera ministerier.²⁸ Programmet går mot sitt slut och diskussioner har inletts med EU om möjligheter att integrera programmet i EU:s omfattande stöd till offentliga förvaltningsreformer. Flera av aktiviteterna utgörs av workshops vilka inte har hållits som planerat på grund av pandemin och OPM har fått aktivitetsperioden förlängd till slutet av 2021.

År 2019 tecknades ett avtal med Kosovos kommunförbund (Association of Kosovo Municipalities AKM) med målet att förbättra kapaciteten hos tjänstemän på lokal nivå genom att stärka AKM:s utbildningsenhet.²⁹ AKM har varit en viktig länk mellan lokala myndigheter och centralregeringen under pandemin genom att säkerställa korrekt lägesrapportering i båda riktningar. Utöver det tilläggsavtal som tecknades med Danish Refugee Council (DRC) för att bidra till ökad försoning mellan minoritetsgrupper i norra Kosovo med ett starkt jämställdhetsfokus³⁰, har ytterligare medel anslagits till DRC för att stävja pandemins effekter på de mest marginaliserade grupperna via informationsarbete och distribution av hygienartiklar för minskad smittspridning.

3.2.2 Mål 4: Offentliga tjänster levereras av bättre kvalitet, utifrån principer om icke-diskriminering och lika rättigheter och med minskad korruption

Strategimål

Kontinuerliga ansträngningar görs för att förbättra kommunernas kapacitet och service. Möjlighet till konsultation för medborgare är dock begränsat och kvinnor förblir underrepresenterade i lokala beslutsfattande positioner. Alla 38 borgmästare i Kosovo är män. Humankapital tillsammans med ekonomiska resurser är ofta otillräckliga och försämrar kvaliteten på kommunala tjänster.

Korruption är utbrett i Kosovo och uppfattas av sina invånare som det mest korrumperade på Västra Balkan.³¹ Bristen på politisk vilja identifieras som en av de starkast bidragande faktorerna till avsaknaden av resultat i kampen mot korruption.³² Rapporter från den nationella antikorrupsionsmyndigheten Anti-Corruption Agency (KACA) och Kosovos riksrevisor visar på

²⁶ 10841 EU-delegation, Statistics Kosovo, 2019-2023

²⁷ 55020197 Property Tax System (ProTax 2). Direkt kommunikation med partner, narrativ årsrapport inkommer i mars.

²⁸ Evaluation of the Project to Support Policy Development, FCG 2020, s. 4, UF2014/31561/221

²⁹ 13511 Support to Association to Kosovo Municipalities 2019-2022

³⁰ 10898 Continued support to minority RAE communities 2018-2021

³¹ The Transparency International Corruption Perception Index 2020, <https://www.transparency.org/en/cpi/2020/index/>

³² The EU Kosovo Report 2019

allvarliga fall av misskötsel inom rättsväsendet.³³ Ett av den tillträdande regeringens viktigaste vallöften var kampen mot korruption, vilket tros vara ett av de starkaste skälen till LVVs stora seger.

Portfölj

Genom projektet Decentralization and Municipal Support (DEMOS) har systemet för att mäta den kommunala förvaltningens funktionalitet och effektivitet granskats och indikatorer för områden som ansvarsutkrävande, lokal ekonomisk utveckling, hälsa, utbildning och jämställdhet har lagts till. Kommuner som bäst levererar i linje med kriterierna erhåller mer stöd från givarsamfundet och ministeriet för lokal styrning med syftet att höja kvaliteten för kommunala tjänster. Ambitionen är att stödet till DEMOS från nästa år kommer att vara en del av den planerade EU-delegeringen.³⁴

Ambassaden har tillsammans med SDC inlett stöd till UNDP:s projekt Support to Anti-Corruption Efforts in Kosovo III (SAEK III) under fyra år. Alla insatser tar korruption i beaktande, men SAEK III är den första riktade antikorrupsionsinsatsen i portföljen. Samarbetet mellan den avgående regeringen och UNDP fungerade väl och ett par viktiga lagförslag på området godkändes av parlamentet under 2020. Dessutom antoges en strategi för anti-korruption 2021-2023 av regeringen under 2020.

3.2.3 Mål 5. Ett mer effektivt rättsväsende, som i högre utsträckning garanterar rätten till en rättvis rättegång, i enlighet med europeisk standard

Strategimål

Portfölj

Inga insatser har ännu identifierats inom detta område där Sveriges stöd skulle ha ett mervärde

3.2.4 Mål 6. Minskat könsrelaterat våld, hatbrott och människohandel

Strategimål

Portfölj

Inga insatser har ännu identifierats inom detta område där Sveriges stöd skulle ha ett mervärde, men könsrelaterat våld berörs i insatser hemmahörande under mål 11 och 12. En ny insats med Kosovo Women's Network (KWN) som bland annat tar frågor under mål 6 i beaktande kommer att beredas under 2021.

3.2.5 Mål 7. En mer demokratisk och effektiv poliskår

Strategimål

Portfölj

Inga insatser har ännu identifierats inom detta område där Sveriges stöd skulle ha ett mervärde

3.2.6 Mål 8: Ett mer pluralistiskt civilt samhälle inklusive politiska partier med stärkt folklig förankring

Strategimål

Kosovo har ett aktivt civilsamhälle, men biståndsberoendet är stort.³⁵ I allmänhet har det civila samhället en hög grad av frihet utan större inskränkningar. Civilsamhället har, till skillnad från många

³³ <https://www.balkansgroup.org/blog/post/publications/judiciary-kosovo-administration-disarray>

³⁴ 12117 Demos Support to municipal administration

³⁵ KCSF. Kosovar Civil Society Index 2018 p. 35.

andra sektorer i Kosovo, en jämn genderbalans. Officiell statistik om civilsamhället är dock knapphändig och icke-systematisk gällande exempelvis antalet aktiva organisationer och deras medlemsbas.³⁶ I avsaknad av en formell medlemsstruktur, hävdar flera NGO:s en indirekt representation där svårverifierade anspråk görs på vem som representeras. Befolkningens förtroende för det civila samhället är relativt stort jämfört med de flesta officiella institutioner och myndigheter.³⁷

Portfölj

Portföljen är väl sammansatt och organiserad med en blandning av kärn- och projektstöd. År 2019 undertecknade Sida avtalet med Community Development Fund (CDF) för en insats över fyra år – "HumanRightivism"³⁸ – som kanaliserar medel till 14 lokala organisationer för samarbete med medborgar- och gräsrotsinitiativ för gradvis samhällsomvandling i syfte att öka demokratiskt deltagande främst på landsbygden. Pandemin har försenat det planerade arbetet mycket, men CDF har genom partnerorganisationer bland annat gett stöd till personer med nedsatt syn genom att producera anpassat informationsmaterial om WHO:s rekommendationer.

Sida beviljade under 2020 fortsatt kärnstöd till Kosovar Civil Society Foundation (KCSF)³⁹ under fyra år. Mer intensiv samordning med andra givare har resulterat i samfinansiering som förväntas öka effektiviteten, sänka administrativa kostnader, stärka autonomin och ge förbättrade möjligheter att nå gräsrotsnivåorganisationer. Samfinansiering till en lokal NGO är ovanligt och överenskommelsen föregicks av långt samarbete och samordning med partner och givare samt bygger på tillit och goda prestationer av KCSF. Utöver den inom programmet planerade vidareförmedlingen har så kallade "urgent grants" med fokus på pandemins effekter handlagts.

3.2.7 Mål 9: Förbättrade förutsättningar för demokratiskt ansvarsutkrävande och deltagande i politiska processer inklusive främjande av fria val

Strategimål

Valresultatet i februari 2021 visade på ett stort missnöje med den förda politiken och alla tidigare statsbärande partier blev stora förlorare. Valdeltagandet var stort och framförallt kvinnor och unga väljare visade att de ville se en förändring. Diasporans deltagande i valet var också stort, men begränsad information om hur röstning för utlandsboende går till skapade otydlighet i processen och rösträkningen har inte avslutats två veckor efter valet.

Portfölj

KCSF har fortsatt att konsolidera kapacitet hos civilsamhället genom vidareförmedling, utbildning och analyser av det civila samhällets roll och möjligheter att påverka utvecklingen av Kosovos demokratiska samhällsbygge.⁴⁰ I samband med valet gavs stöd till organisationer för att arbeta med transparent rapportering, vilket visat sig vara extra viktigt för röster från diasporan.

Olof Palme International Center har kontinuerligt gett tekniskt stöd till elva lokalorganisationer, inklusive fackföreningar, som fokuserar på förbättrad dialog om arbetsrättigheter med nyckelaktörer.

³⁶ <https://www.kcsfoundation.org/wp-content/uploads/2018/12/Kosovar-Civil-Society-Index-2018.pdf>

³⁷ Mapping assignment for continued Swedish support to the human rights defenders in Kosovo, p. 15 C100950. UM2018/19121.

³⁸ 12125 CDF Human Rights Program in Kosovo 2019-2023

³⁹ 13589 KCSF Core Support 2020-2023.

⁴⁰ 13589 KCSF Core Support 2020-2023.

OPIC var via sina partner aktiva som valobservatörer i februari 2021.⁴¹ Som en följd av den multidimensionella fattigdomsanalysen⁴² har Sida skrivit på avtal med UNOPS för att främja arbetsrätt och arbetssäkerhet med särskilt fokus på kvinnor. Insatsen kommer att genomföras i samarbete med bland annat närings- och social välfärdsministeriet och UN Women. Pandemins effekter på en arbetsmarknad med ottrygga anställningar visar insatsens relevans i än högre utsträckning än tidigare.

GAP - en lokal tankesmedja som erhåller kärnstöd - har bland annat fortsatt sitt arbete med att följa upp valkampanjloften från lokalpolitiker samt analysera och gradera budgettransparens på kommunal nivå.⁴³ Ett flertal studier om pandemins sociala och ekonomiska effekter, samt hur regeringens agerande påverkar situationen, har publicerats.

3.2.8 Mål 10. Friare och mer oberoende media

Strategimål

Portfölj

Inga insatser har ännu identifierats inom detta område där Sveriges stöd skulle ha ett mervärde

3.2.9 Mål 11: Att partnerländerna i högre grad uppfyller internationella och nationella åtaganden för mänskliga rättigheter, jämställdhet (inklusive EU:s strategi för jämställdhet), och icke-diskriminering

Strategimål

Kosovos juridiska ramverk garanterar i stort skyddet av grundläggande mänskliga rättigheter i enlighet med europeisk standard. Implementering av lagstiftning och strategier undergrävs dock ofta av otillräckliga ekonomiska resurser och kapacitetsbrist, särskilt på lokal nivå.⁴⁴ Det finns allvarliga begränsningar för att effektivt garantera rättigheterna för personer som tillhör minoriteter, för att säkerställa jämställdhet i praktiken och att inrätta skydd för minderåriga.

I oktober 2020 arrangerades den tredje officiella Prideparaden (om än virtuellt). Även om det finns ett ökat medvetande om hbtqi-personers rättigheter, visar studier att allmänhetens medvetenhet och acceptans för dessa rättigheter förblir låg.⁴⁵

Portfölj

Danish Refugee Council (DRC) fick ytterligare medel i samband med demokratioffensiven för att arbeta med försoning och integrering av minoritetsgrupper.⁴⁶ Genom stödet till CDF kommer frågan om genomförande, bevakning av och rapportering om mänskliga rättigheter att skötas genom lokalorganisationer, bland dem Kosovo Disability Forum, två organisationer som arbetar med hbtqi-frågor och Ombudsmannen för mänskliga rättigheter.⁴⁷

⁴¹ 55140005 OPIC in Kosovo 2016-2022

⁴² Mapping Assignment for continued Swedish support to human right defenders, C100959 pg 33. UM2018/19121.

⁴³ 55140002 Gap Institute core support 2015-2021

⁴⁴ https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/COUNTRY_19_2776

⁴⁵ European Commission, Kosovo Country Report 2019, <https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/sites/near/files/20190529-kosovo-report.pdf>

⁴⁶ 10898 Continued support to minority RAE communities 2018-2021

⁴⁷ 12125 CDF Human Rights Program in Kosovo 2019-2023

Under de kommande fyra åren kommer Sverige genom stöd till CDF vara den viktigaste givaren till Prideveckan. Stödet kanaliseras även till hbtqi-personer som arbetar med Kosovos polis för att stödja offer och bekämpa hatbrott baserade på sexuell läggning.

En punktinsats med Rädda Barnen med särskilt fokus på barn med funktionshinder och barn i utsatta minoritetsgrupper som påverkats negativt av pandemin bereddes under hösten 2020. Ungefär 700 familjer har hittills nåtts av arbetet som handlar om att stödja barn och deras föräldrar med studier då de inte kunnat räkna med konventionell skolgång under pandemin.

3.2.10 Mål 12: Kvinnor och män har i högre utsträckning samma makt att forma sina liv

Strategimål

Sidas multidimensionella fattigdomsanalys visar på den strukturella och systematiska diskrimineringen av kvinnor till följd av patriarkala sedvänjor och traditioner, samt belyser att den bland annat upprätthålls av den svaga rättsstaten.⁴⁸ Hbtqi-personer och kvinnor från etniska minoriteter påverkas oproportionerligt mycket av fattigdom och exkludering. Kosovos arbetsrättslagstiftning⁴⁹ antogs 2010 och är baserad på ILO:s standarder och principer för EU:s Acquis, men delar av implementeringen återstår ännu. Pandemin har haft oproportionerligt stora effekter på den kvinnliga befolkningen, bland annat genom ökad arbetslöshet som en följd av kvinnors svagare ställning på arbetsmarknaden och förväntningar på att sköta hushållsarbete som ökat i samband med att skolor och daghem hållit stängda. Ökat våld i hemmet har också rapporterats.⁵⁰

Portfölj

Sida har fortsatt stödja myndigheten för jämställdhet, AGE, som bland annat har lanserat en omfattande handbok för tjänstemän som syftar till att ge verktyg för att planera, genomföra och rapportera utifrån ett jämställdhetsperspektiv.⁵¹ Under pandemin har AGE satt frågan om våld i hemmet på den politiska dagordningen och erhållit substantiellt stöd från finansministeriet för att arbeta med utsatta kvinnor, samt kvinnligt entreprenörskap och barnomsorg. Stödet från finansministeriet visar på förtroendet och respekten som numera finns för myndigheten. Sida planerar att med utgångspunkt i en nyligen genomförd utvärdering bereda ett nytt stöd till AGE. Genom stödet till UNOPS bidrar Sida till att främja implementering av lagar för att förbättra standarderna för arbetssäkerhet, hälsa, välfärd och arbetsvillkor i linje med internationella och europeiska standarder, men arbetet har försenats mycket på grund av pandemin.⁵²

3.2.11 Mål 13: Ökat förtroende och försoning mellan parterna i och mellan länderna

Strategimål

Konflikten mellan Kosovo och Serbien visar inga tecken på förbättring i närtid och frågan ligger inte heller högt upp på den tillträdande regeringens dagordning. I Kosovo märks tydliga gränser längs etniska linjer utan interaktion mellan olika samhällen. Särskilt de yngre generationerna har mycket

⁴⁸ Sida Kosovo, Multidimensional Poverty Analysis, 2018

⁴⁹ Law on Labour, No 03 L 212, Kosovo Assembly, November 2010

⁵⁰ <https://womensnetwork.org/security-and-gender-group-calls-for-prevention-of-domestic-violence-amid-the-covid-19-pandemic/>, June 2020

⁵¹ 55020175 Support to the Agency for Gender Equality. Muntlig kommunikation med partner, narrativ årsrapport kommer i slutet av mars 2021.

⁵² Law on Labour, No 03 L 212, Kosovo Assembly, November 2010

begränsad erfarenhet av umgänge över gruppstillhörighet och förklaringar respektive grupp ger om orsaker till konflikten är ofta diametralt motsatta. Rättsisefrågor om det förflutna är ofta ouppklarade och processen mot normalisering och attityder till varandra har i vissa fall hårdnat de senaste åren.⁵³

Kosovos olösta politiska status är djupt polariserande och Pristina kan inte utöva sina befogenheter fullt ut i norra Kosovo. De flesta offentliga tjänster i norr tillsätts och finansieras av Serbien och det finns en tydlig känsla av främlingskap och skepsis gentemot den centrala regeringsmakten.⁵⁴ De fyra serbdominerade kommunerna i norra Kosovo deltog i det serbiska parlamentsvalet 2020.

Portfölj

Stödet till UN Habitats arbete i norra Kosovo går ut på att ge kommuner och lokala civilsamhällsorganisationer verktyg och kapacitet att utveckla kommunal service på ett inkluderande sätt. För att skapa samarbete över etniska gränser, fokuserar insatsen på att främja integrerade praktiska lösningar kommuner emellan och under hösten 2020 beviljades kapitalinvesteringar i alla nordliga kommuner vilka samfinansierats av miljöministeriet och respektive kommun.⁵⁵

Kärnstödet till kulturarv utan gränser (Cultural Heritage without Borders, CHwB) har gett möjligheter att genomföra projekt för och med flera olika samhällsgrupper i Kosovo. CHwB har arbetat med lägerverksamhet för att samla studenter av olika härkomst, vilka genom samarbete kring det fysiska återställandet av olika kulturarv har mötts över etniska skiljelinjer.⁵⁶ Lägerverksamheten har påverkats negativt av pandemin då större sammankomster inte har kunnat hållas.

3.3 Förbättrad miljö och begränsad klimatpåverkan och stärkt motståndskraft mot miljöpåverkan och klimatförändringar

3.3.1 Mål 14. Att partnerländerna i högre grad uppfyller EU:s regelverk och internationella överenskommelser för miljö, klimat och energi

Strategimål

Portfölj

Inga insatser har ännu identifierats inom detta område där Sveriges stöd skulle ha ett mervärde

3.3.2 Mål 15: Stärkt miljömässigt ansvarstagande hos allmänhet, näringsliv och civilsamhälle

Strategimål

Miljömedvetenhet bland allmänheten i Kosovo bedöms generellt vara mycket låg, vilket även gäller kapaciteten hos miljöorganisationer (ECSO:s). Det mycket begränsade antalet ECSO:s i landet är till stor del drivna av givares önskemål och prioriteringar. Detta leder till att ECSO:s inflytande på samhällsdebatten och beslutsfattande blir svagt. Samarbetet ECSO:s emellan är antingen mycket begränsat eller icke-existerande, liksom samarbetet mellan ECSO:s och statliga myndigheter. Detta gäller både på lokal och central nivå, samt i kontakt med den privata sektorn.⁵⁷

⁵³ UNDP & FBA, Social Cohesion in Kosovo: Context Review and Entry Points, 2019, s. 12.

⁵⁴ Ibid, s.9

⁵⁵ 10850 Inclusive Development in Northern Kosovo 2017-2020

⁵⁶ 55140003 Cultural heritage without borders Kosovo 2016-2021

⁵⁷ Environmental Civil Society Organization Database- Environmental CSO Support in Kosovo- "Sustainable Environmental Civil Society Sector, 2017-2020, SpECIES".

Portfölj

Sidas partnerorganisation Connecting Natural Values with People Foundation (CNVP) samarbetar nära med intresseorganisationen National Association of Private Forest Owners samt kommuner och privatsektorn.⁵⁸ Ambitionen är att minska användningen av ved och kol för uppvärmning, öka energieffektiviteten och minska luftföroreningar, vilka är ett stort problem på Västra Balkan.

CDF har genom sitt stöd till två lokala miljöorganisationer stärkt påverkansarbetet och kommunikationen med allmänheten kring miljöfrågor. Insatsen bidrar framförallt till att öka medvetenheten om sambandet mellan fattigdom, avfall och klimatförändringar. Detta skedde bland annat i direkt samarbete med ambassaden i *Let's talk about air*-kampanjen.⁵⁹

3.3.3 Mål 16: Mer hållbar samhällsservice inom områden som vatten och avlopp, avfallshantering, energieffektivisering och förnybar energi

Strategimål

Miljöskydd, inklusive förvaltning och skydd av naturresurser, är fortfarande lågprioriterat i Kosovo. Frågor relaterade till arbetslöshet och efterfrågan på ekonomisk utveckling överskuggar politik som rör miljömässigt hållbar utveckling och resiliens mot klimatförändringar. EU-kommissionen konstaterade att vissa framsteg uppnåtts på området, särskilt genom antagandet av relevanta strategier, men allvarliga miljöproblem fortsätter att påverka människors försörjning och hälsa. De växande utmaningarna för miljöskydd och klimatförändringar kräver betydligt mer politisk vilja.⁶⁰

Portfölj

Det svenska stödet kompletterar stödet från EU och andra givare och syftar till att bättre anpassa Kosovo till EU:s regelverk och förbättra genomförandet av miljölagstiftningen och -förvaltningen. Samarbetet med miljöministeriet för genomförandet av Kosovos Miljöprogram (KEP) fick ytterligare stöd från de extra delegerade medlen 2019 men håller nu på att avslutas.⁶¹ En insats med fokus på skogsförvaltning och klimatpåverkan har inletts med FAO, men på grund av pandemin har flera aktiviteter försenats.⁶² Insatsen kommer också delvis att finansieras av EU. En insats med Naturvårdsverket över tre år bereddes under hösten 2020. Fokus kommer att vara på kapacitetsstöd till den motsvarande kosovanska myndigheten att öka tillsynskapaciteten.⁶³

Sverige fortsätter att arbeta tillsammans med andra givare och miljöministeriet för att samordna vattenförvaltning mellan olika ministerier och myndigheter.

⁵⁸ 55020172 CNVP Private Forestry Kosovo Phase 2

⁵⁹ 12125 CDF Human Rights Program in Kosovo 2019-2023

⁶⁰ COMMISSION STAFF WORKING DOCUMENT Kosovo* 2019 Report. Accompanying the document-Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions 2019 Communication on EU Enlargement Policy {COM(2019) 260 final}. <https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/sites/near/files/20190529-kosovo-report.pdf> s.78.

⁶¹ 53030066 Kosovo Environmental Program 2016-2020

⁶² 12605 UNFAO Climate change mitigation within forestry sector

⁶³ 13386 Institutional support to Kosovo Environmental Protection Agency

4 Implikationer

Innevarande strategiperiod förlängts till och med 2021, eller då en ny strategi kommer att träda i kraft. Detta påverkar den långsiktiga planeringen då nya avtal inte alltid kan ingås som en följd av av beloppsgränser i bemyndiganderamen.

Den påföljande operationaliseringen kommer att bygga på den dialog och de konsultationer som kontinuerligt har hållits med samarbetspartner, givare och regering. Utifrån erfarenheter från pågående insatser och en övergripande kontextanalys vill ambassaden lyfta följande punkter för innevarande strategiperiod:

De fyra identifierade förflyttningarna enligt strategiplan (ökade synergier mellan strategins stödområden; ökat fokus på konfliktperspektivet; breddad målgrupp till att omfatta de mest sårbara; ökat fokus inom portföljen på lokala aktörer istället för på central nivå) kommer att fortsatt styra verksamheten.

Effekterna av pandemin på kort och lång sikt kommer att analyseras och utgöra en viktig grund i operationaliseringen av den nya strategin.

Tillämpningen av garantiinstrumentet har varit framgångsrik och möjligheterna till utveckling inom nya områden kommer att ses över.

P6 Annex to Strategy Report 2020 for Reform cooperation with Eastern Europe, the Western Balkans and Turkey 2014-2020

All data in report is per December 31, 2020. Total Strategy Outcome 2020: 110 316 KSEK

Average Annual Strategy Amount 2020: 1 274 571 KSEK

Table 1. Financial Overview 2020 per Area of Support/Objective in Strategy			
Strategi	Stödområde	Mål	Utbetalat 2020
Strategy	Areas of Support	Objective	Outcome 2020 (KSEK)
Reform cooperation with Eastern Europe, the Western Balkans and Turkey 2014-2020	Total		110 316
	Western Balkans: Enhanced economic integration with the EU and development of market economy	Western Balkans: Competitive small and medium-sized enterprises that make up a larger part of the economy	5 761
		Total	5 761
	Western Balkans: Strengthened democracy, greater respect for human rights and a more fully developed state under the rule of law focusing on increased enjoyment of human rights and greater opportunities to exercise democratic influence	Western Balkans: A more free and independent media	3 700
		Western Balkans: To bring partner countries closer to meeting international and national commitments to human rights, gender equality (including the EU strategy for gender equality), and non-discrimination	6 350
		Western Balkans: Women and men more often have the same power to shape society and their own lives	23 921
		Western Balkans: Increased trust and reconciliation between the parties within and between countries	2 222
		Western Balkans: A more diverse civil society including political parties with strong popular support	14 829
		Western Balkans: Improved conditions for democratic accountability and participation in political processes, including the promotion of free elections	2 954
		Total	53 975
	Western Balkans: Strengthened democracy, greater respect for human rights and a more fully developed state under the rule of law focusing on strengthened public administration and judicial systems	Western Balkans: A more efficient public management with the administrative capacity to implement reforms for EU integration	13 982
		Western Balkans: Public services delivered with better quality based on principles of non-discrimination and equal rights and with less corruption	17 687
		Western Balkans: A more efficient judiciary, which to a greater extent guarantees the right to a fair trial, in accordance with European standards	3 150
		Total	34 820
Reform cooperation with Eastern Europe, the Western Balkans and Turkey 2014-2020	Western Balkans: A better environment, reduced climate impact and enhanced resilience to environmental impact and climate change	Western Balkans: To bring partner countries closer to meeting EU regulations and international agreements on the environment, climate and energy	3 999
		Western Balkans: Strengthened environmental responsibility among the public, business and civil society	7 708
		Western Balkans: More sustainable public services in areas such as water and sanitation, waste management, energy efficiency and renewable energy	4 054
		Total	15 761

Table 2. Total Strategy Amount and Disbursed Amount During the Strategy Period (KSEK)

Strategy is in its 8th year with total duration of 8 years.

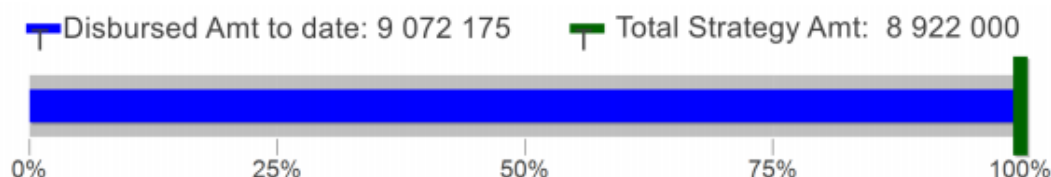
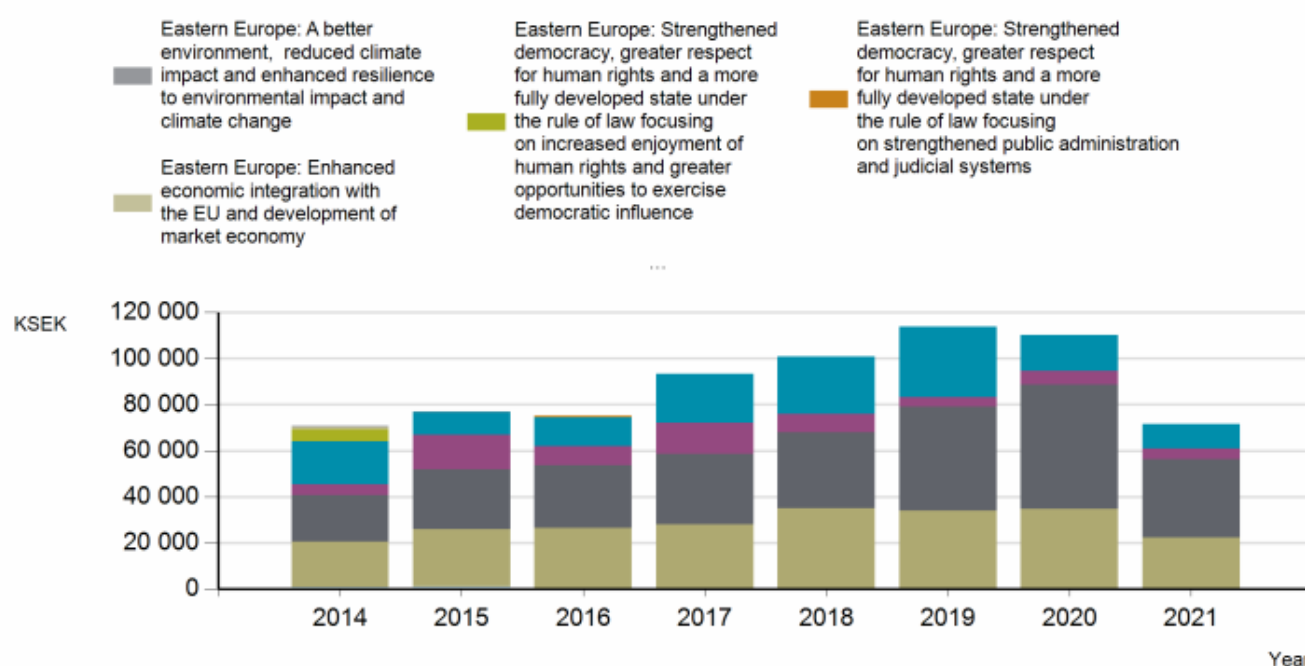

Table 3. Agreed Amounts per Area of Support for the Strategy Period

Information on area of support/objective in strategies was phased into Sida's systems starting 2012, but is incomplete up to 2015. This relates only to system generated data. Sidas contributions have always been assessed in relation to decided strategies incl. areas of support and objective (and previously areas and subareas). Correct information on division per area of support for 2015 and earlier is available in the previous strategy reports.

Latest update: 2021-01-19

Page 3 of 5

Report name: P6 Annex to strategy report

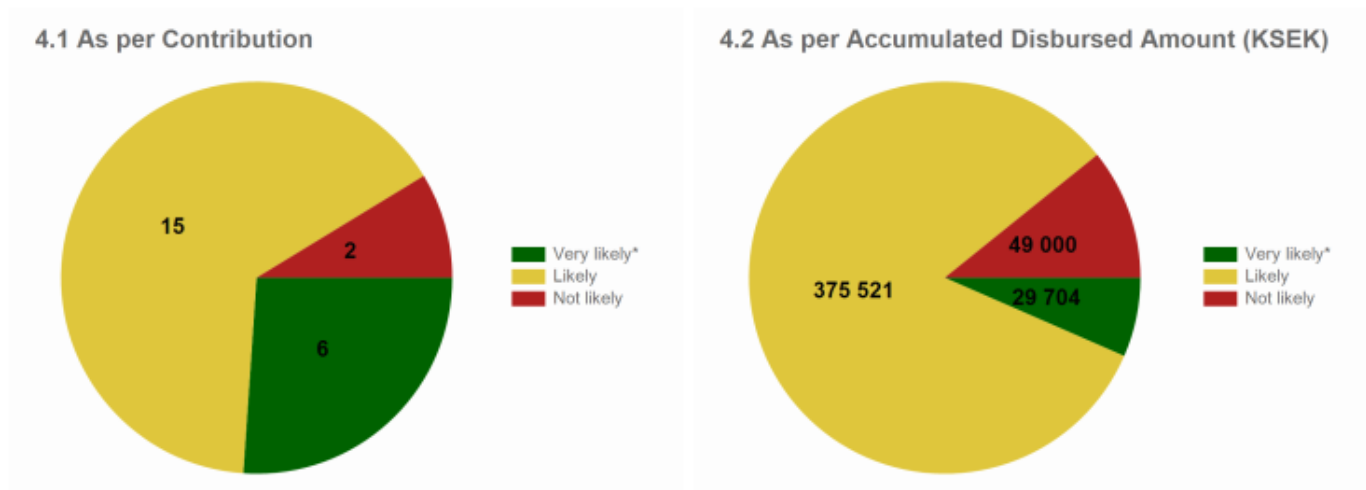
Print date: 2021-03-12

All data in report is per December 31, 2020

Table 4. Assessment of the Likelihood of Achieving the Contribution Objectives

The two pie charts show the assessments of the likelihood of achieving the objectives of the contributions included in the strategy portfolio as per (4.1) contributions and (4.2) accumulated disbursed amount. The data is system-generated and aggregated based on the *Conclusion on Performance (CoP)* in Trac. In connection with the CoP, the question of the likelihood of achieving the contribution objective is answered according to a four-point scale, namely:

1. Very likely
2. Likely
3. Not likely
4. Not appraisable¹

* Agreements newer than one year are assessed as "very likely" by default.

** Assessments made in Trac 6 have not been migrated since some questions in Trac 7.0 are new and have no equivalent in earlier versions of Trac. Therefore, the assessments made in Trac 6 are grey.

Table 5. Outcome on All Appropriations in the Selected Country/Region (incl. Country Allocation)

	Anslagspost	Utfall 2020 (KSEK)	Avtalad bemyndiganderam (KSEK)
ID03 Partner country ENG	Appropriation	Outcome 2020 (KSEK)	Agreed frame of Outstanding commitments (KSEK)
Kosovo	103 Stöd genom svenska organisationer i det civila samh (7 1:1.5)	8 685	0
	115 Reformsamarbete med Östeuropa, Västra Balkan och Turkiet (7 1:1.23)	111 880	151 297
	Total	120 565	151 297

1. Assessment "Not appraisable" is justified in cases when:

- There is not enough data to make an assessment (eg in difficult environments or late reports)
- The context of the contribution has changed significantly (eg natural disaster, coup d'état, extensive staff change of partner, corruption claim or similar.)
- The contribution itself has changed significantly (eg, the goal, scope, or timeframe of the contribution has been changed)